రాచమొలక

శ్రీ కర్రా చంద్రశేఖరశాస్త్రి

సాయంకాలం 7 గంటలకు పట్టణానికి 6 మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న బాణాల మెరకకి చేరుకున్నాడు త్రివిక్రమభూపతి. ఈ మృగయావినోదయాత్ర చాలకాలం క్రిందటే తలపెట్టాడు. కాని పట్టమహిషి అవరోధాలవల్ల ప్రయాణం వెనకబడి పోతోంది. అయినా ఎప్పటి కప్పుడే తాణే దార్లు, రైతులూ వచ్చి వన్యమృగాల బాధలు నివేదించుకొంటూ మొర్ర పెట్టుకోవడంవల్ల నేటికి తప్పనిసరిగా బయలు దేరవలసివచ్చింది. సముచిత పరివారాన్ని కావలసిన సంబారాలతో వెంటబెట్టుకొని బయలు దేరాడు. తెల్లవారితే శరత్పూర్ణిమ. అంచేత కౌముదీ విహారంకూడా కలసి వస్తుందనే కుతూహలంతో తాను కూడా వస్తానని ప్రాధేయపడింది పట్టమహిషి. పాపం ఇంతవరకు పతిని విడిచి ఒక్క రోజైన మసిలిన మనిషి కాకపోవడంవల్ల ఆలోచనలో పడ్డాడు. భార్యను తీసికొని వెడితే ఏకైక పుత్రుడు కూడా వెంటబడతాడేమో, వెళ్లేది వన్యమృగాల వేటకోసం, కూడా వచ్చేది రాణివాసం అయితే, కార్యభంగం అవుతుందేమో- చివరకు మృగయావినోద, కౌముదీ విహారాలకు పొత్తు కుదురదని రాణికోరికను నిరాకరించాడు. పదునాలుగేళ్ల కుమారునికి ప్రధాన మంత్రి రుక్కప్ప గారిని సహాయంగా ఉంచి వాళ్ళిద్దరిమీదా రాజ్యభారం పెట్టి రాజధానిలోనే హెచ్చరికలు చేసి వారిని ఉంచేశాడు.

పాలకీలోంచి త్రివిక్రమభూపతి వీరన్న మంత్రి వెంటరాగా బాణాల మెరకంతా చుట్టివచ్చాడు. ఈ మెరకమీద తన పూర్వులంతా ధనుర్వేదం సాంగంగా నేర్చికొని ఉండడంవల్ల ఈ బాణాల మెరకంటే వెర్రిఅభిమానం త్రివిక్రమభూపతికి. ఆ మెరకమీదుగా ఎక్కడకు ప్రయాణం అయి వెళ్లవలసి వచ్చినా ఆ మెరకమీద మజిలీ చెయ్యకుండా వెళ్ళడు. చంద్రమండలం అప్పుడే ముఖం క్రిందు మీదులకు కదపక్కరలేని సమదృష్టిలోకి కనుపిస్తోంది, ఆకాశంలో చకోరాలు చంద్రికల్ని జుఱ్ఱుపడునుగా బారులుతీర్చి ఆస్వాదిస్తున్నాయి.

గుంపులోంచి చెదిరిపోయిన నాలుగు మూడు తలక్రిందుపక్షులు రెక్కలు తపతపా కొట్టుకొంటూ ఆవాసవృక్షాన్ని చేరుకొంటున్నాయి. జ్యోతిర్లేఖానదికి పది గజాల దూరంలో ఉన్న ఆ బాణాల మెరకమీద ఏర్పాటు చేయబడ్డ గుడారాల్లో విడిది చేశారు రాజూ పరివారమూను. గుడారాలన్నిటికి మధ్యనా సుందరమైన పటకుటీరమొకటి నిర్మించారు భూపతికోసం. దానికి కుడిప్రక్క వీరన్న మంత్రిగుడారం. ఎడమప్రక్క సేనాని కుటీరం. ఇంకా కొంచెం

దూరందూరంగా వంటశాల, మజ్జన భోజనాదిశాలలు, దండువిడియడానికి పాకలు, పందిళ్లు నిర్మింపబడ్డాయి. దూరాన ఉన్న తమాల వృక్షాలతోపుల్లో బండ్ల ఎడ్లనూ, గుర్రాల్ని దాణాలు పెట్టి నీళ్లు త్రాగించి కట్టివేశారు. సేవకులు పరిచారకులు బండ్ల మీదనుంచి మూడు రోజులకూ సరిపోయేలా తెచ్చుకున్న సామానుల నన్నిటినీ దింపి గుడారాల్లోకి చేరవేస్తున్నారు. భూపతికి ప్రత్యేకశాలలోను, మిగత పరివారానికి పాకలలోను పందిళ్ళలోను వంటలు తయారవుతున్నాయి. ఆయా శాఖలకు చెందిన సేవకులు కొందరు భూపతికి చేయతగ్గ ఉపచారాల్లో నిమగ్నులై యున్నారు. కొందరు ప్రయాణపర్యంకాన్ని దోమ తెరతో సహా భూపతి శయ్యాగారంలో అమరుస్తున్నారు. ఒకమూల గంటలు తెలియజేయడానికి ఒక పెద్దగడియారము దాని ప్రక్క గంటలు కొట్టడానికి పెద్దకంచుదిమ్మ ఏర్పాటు చేసి అక్కడ ప్రత్యేకంగా ఒక సేవకుణ్ని నిలబెట్టారు. ఎత్తుగా నిర్మించిన వితర్దుల మీద ఆసీనులై సాయంభేరీ, నగారా మ్రోగిస్తున్నారు మాగధులు. ఆయుధాలకట్టలు విప్పి మెరుగుపెడుతూ మందులు దట్టిస్తున్నారు కొందరుసిపాయిలు. ఈవిధంగా ఎక్కడ చేయతగ్గ హంగులు అక్కడ అమరుస్తూ ఒక గంటలో ఆబాణాల మెరకని ఒకచిన్న మజిలీ నగరంగా తయారు చేసేశారు. విడుదులు, బాటలూ విద్యుద్దీపాలతో మిలమిలా మెరిసి పోతున్నాయి. ఇంతకు ముందు ఆ మెరక మీదుగాపోయి తిరిగి వచ్చే గ్రామీణులు ఈ హఠాత్సృష్టిని తిలకించి విస్తుబోతున్నారు. పహారాజవానులు ఏమరకుండా విచ్చుకత్తులతోటి బారుచేసిన తుపాకులతోటి మెరకంతా కలియ దిరుగుతున్నారు.

అందరూ తమతమ కాలోచిత కృత్యాలు నిర్వర్తించుకొన్న తర్వాత వీరన్నమంత్రి భూపతి గుడారానికి వేంచేసి నిర్దిష్టమైన ఆసనంపై ఉపవిష్టుడై తెల్లవారితే చేయతగ్గ దినచర్యతో ప్రారంభించి క్రమంగా పురాణాల్లోని పూర్వపు నృపతుల మృగయావినోదాలవరకు ప్రసంగం సాగించి గోష్ఠీవినోదం ప్రసారం చేస్తున్నాడు. పర్యంకం మీద ఒడ్డింపుగా పండుకొన్న భూపతి ఒక్కసారి హఠాత్తుగా లేచి కూర్చుని వీరన్నగారూ! రాజ్యభారం అంతా అబ్బాయిమీద ఉంచి వచ్చాను; ఈ వేట పనులు రెండు రోజులలో తెముల్చుకొని మనం పట్టణం చేరుకోవాలి. మాటిమాటికీ ఆరైతులు, జానపదులు వచ్చి మృగాలబాధ నివేదించుకొంటూండడంవల్ల తప్పనిసరిగా ఈ వేటకు రావలసి వచ్చింది. ఈ రెండు రోజులూ పదునాలుగేళ్ళ అబ్బాయి రాజ్యభారం ఎల్లా నిర్వహించుకో గలుగుతాడో? అయినా రుక్కప్పగారిని ప్రధానకార్యాలు స్వయంగా చూచుకొంటూ అబ్బాయికి ఒత్తిడి కలుగనీయవద్దని ముమ్మారు చెప్పి వచ్చాను. కానీ...'

వీరన్నమంత్రి:— ఏం ప్రభూ! ఏం సెలవీయదలచారు?

భూపతి:— అబ్బే వచ్చేటప్పుడు రాణి 'మీకు మృగయావినోదం, నాకు కౌముదీ విహారంకూడా కలసి వస్తుంది నన్ను కూడా రమ్మని సెలవా' అని ఉత్సాహపడింది; కాని నిరాకరించాను.

వీరన్న:—ప్రభూ! రాణీ సర్కారుని కూడా వెంటబెట్టుకొని రావడంలో అధిక శ్రమం మనకేం కలుగబోదని ప్రభువులకు తోచకపోయి ఉండదు. మరి దేని కుపేక్ష వహించారో కాని.

భూపతి:—మరేం లేదు వీరన్నగారూ! రాణీ నిమిత్తం మరికొంతమంది స్త్రీజన పరివారాన్ని తరలించుకు రావలసి వస్తుందని విరమింపచేశాను. అయినా వేట వీరవిహారం, కౌముదీవినోదం ఉద్యానక్రీడ కాదుటండీ, అంచేత కూడా కొంత ఉపేక్ష వహింపవలసివచ్చింది.

వీరన్న:—కావచ్చు ప్రభూ! కాని స్థలభేద సమయ భేదాలనుబట్టి రెంటినీ సమన్వయపరుచుకోవచ్చు. అయినా తాము తలచినది కూడా కొంత సమంజసమే.

ఈ విధంగా కొంతసేపు సంభాషణ జరిగిన పిమ్మట 'సరే వీరన్నగారు! చాల ప్రొద్దుగడచింది, మీరు వెళ్ళవచ్చు' అని మంత్రికి సెలవొసంగి భూపతి తల్పంమీద మేను వాల్చాడు. సేవకుడు తొమ్మిది కొట్టాడు.

తల్పంమీద వెల్లకిలా పండుకొని ఏవో రాజ్యతంత్రాలు, వేటలోని సుళువులూ, అవీ, యివీ ఆలోచిస్తూ ఉన్నాడు. మనస్సులో ఒక్కొక్క ఆలోచనే ఒకదాని తరువాత మరియొకటి తొంగి చూచి పోతున్నాయి. స్పష్టంగా కొన్ని, అస్పష్టంగా కొన్ని మెరకమీద పహరావారి బహుపరాకులు వినిపిస్తున్నాయి. పటకుటీరంలోంచి పైన ఆకసంమీద చంద్రుడు వెండిపళ్లెంలా మసక మసకగా గోచరిస్తున్నాడు. తన్మయత్వంతో ఆ శరచ్చంద్రుణ్ణి చూస్తూండడం వల్ల తనకు తెలియకుండానే కొన్ని అంతఃపురభావాలు మనస్సులో పుట్టడం, అవి చెలరేగడం కూడా మొదలుపెట్టాయి. ఆవలింతలు ముమ్మరంగా వస్తున్నా నిద్రమాత్రం పట్టడంలేదు. తల్పానికి మధ్యగా దిండ్లు లాక్కొని ఆని కూర్చున్నాడు. అక్కడికి కూడా కొన్నికొన్ని భావాలు తరుముకు వచ్చాయి. లేచి గుడారంలోనే పచారు చేయ మొదలుపెట్టాడు భూపతి. అక్కడికీ వెంటాడాయి కొన్ని భావాలు. పటద్వారం పక్కకు తొలగించి బయటకు వచ్చాడు. ఎదురుగా పూచిన రెల్లువనం, నదీసైకతాలు, స్వచ్ఛజలాలు వెన్నెలలో కలిసిపోయి వేరుపరచవీలు లేకుండా ఉన్నాయి. పది అడుగులు ముందుకుసాగి నలువైపులా దృష్టిని సారించాడు. పహరావాళ్లు కూర్చుని కొందరు, నిలబడే తుపాకి మడమలమీద గడ్డాలు ఆన్చి కొందరు కునికిపాట్లు పడుతున్నారు. నదిఒడ్డునే ఉన్న వెదురుగడల చివళ్ళ వ్రేలాడే తలక్రిందు పక్షులు కిలకిలమని ఆర్చి రెక్కలు తపతప కొట్టుకొంటూ ఎగిరిపోయి మరోచోట వ్రాలాయి. వలయాలుగా వంగియున్న గడలు పక్షులు లేచి పోవడంతోనే జువ్వుమని నిట్రబాటుగా నిలబడిపోయాయి. పొదలలో ఉన్న కీచురాళ్లు అన్నీ ఒకసారి ఈలలు కొట్టాయి. ఎండుటాకుల మీదనుంచి తొండ ఒకటి మర్మరధ్వని చేస్తూ పారిపోయింది. ప్రకృతిలో బయలుదేరిన యీ అలికిళ్ళకు పహరా వాడొకడు మేలుకొని 'పహరా హుషార్' అని అరిచాడు. దానికి జవాబుమాట రాలేదు. మళ్ళీ రెట్టింపు గొంతుతో అరిచాడు. నలుమూలల

నుంచి జవాబులుగా ఒకడి తరువాత ఇంకొకడు ఈ మాటలే అరిచారు. పదిహేను నిముషాలు ముందుకుపోయిన గడియారం కేసిచూసి చకితుడైకొద్ది విసురుతో పదకొండు గంటలు కొట్టాడు సేవకుడు. భూపతి కుటీర ద్వారం వద్దనున్న దౌవారికు లిద్దరూ తొలగింపబడియున్న ద్వారంలోంచి చితుకు గుండెలతో లోనికి తొంగితొంగి చూచారు. పాన్పుమీద ప్రభువులేడు. దిగ్భ్రాంతు లయిపోయారు. కంగారుపడి నలుమూలలూ పరికించారు. ఆపండు వెన్నెలలో కలిసిపోయిన దుస్తులతో ఒకవ్యక్తి మెరకమీద నిలబడియున్నట్లు పొడకట్టగా మళ్ళీ జాగ్రన్నినాదాలు ఉచ్చైస్స్వరంతో పలికారు. వెంటవెంటనే మెరకంతా పహరా జవాన్ల నినాదాలతో మారు మ్రోగిపోయింది. నిమిషంలో గుడారాలన్నీ మేలుకున్నాయి. దూరానఉన్న భూపతి 'ఎవరక్కడ' అని అరిచాడు. ఎవర్ని ఉద్దేశించి వేసిన ప్రశ్నో తెలియకపోవడంవల్ల జవానులు ఒకరివైపు ఒకరు చూచుకున్నారు. ఉచ్చంగా మళ్ళీ అల్లాగే కేకవేశాడు భూపతి. ఒక సిపాయి ఈలవేసి తుపాకి ఝళిపిస్తూ మ్రోలకువచ్చి వంగి సలాంచేశాడు. గుడారాలన్నీ ఒక్కసారిగా గుసగుసలు పోయాయి. 'వీరన్న మంత్రిని పిలు' అన్నాడు అధికారసర్వంతో భూపతి. మాట వెంబడినే జవాబుగా మంత్రి వచ్చి ఎదుట వినమ్రుడయ్యాడు. క్షణమూరకొని తలపంకించి 'బోయీలను పంపి రాణీగారిని' అన్నాడు భూపతి. మంత్రి ఎంత ప్రొద్దు అయిఉంటుందా అన్నట్టు ఆకాశాని కేసి చూచాడు. దూరంగా చక్రవాకం ఎగురుతూ ఎగురుతూ తూలి ఓపల్టీ కొట్టి సగం క్రిందకు పడిపోయి మళ్ళీ ఎగిరిపోయింది. వీరన్నమంత్రికి సంగతంతా అవగాహన అయిపోయింది. విసవిసా నడచి వెళ్ళి చేయతగు ఏర్పాట్లు చేసి భూపతి ఎదుటికి వచ్చి నిలబడ్డాడు.

తెలిసిఉండే 'ఎంత రాత్రయింది వీరన్నగారూ!' అన్నాడు భూపతి. ఎంతో రాత్రి కాలేదండి పదకొండు దాటిందన్నాడు మంత్రి. మళ్లీ అందుకొని ఆరుమైళ్లే కదండీ ఈపాటికి పాలకీ తిరుగుముఖంలో ఉంటుంది అన్నాడు సర్దుబాటుగా. దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి గుడారంవైపు కాలు సాగించాడు భూపతి. వెనుకనే మంత్రి అనుగమిస్తూ చేసన్నలతోటి, కనుసన్నలతోటి గుర్రపురౌతుల్ని అంచీలమీద పట్టణంవైపు ఎదురు దారులు త్రొక్కమన్నాడు.

పాలకీ తీసికొని బోయీలు తిన్నగా రుక్కప్ప గారింటికి వెళ్లి రాజుగారి హుకుంను నివేదించారు. రుక్కప్ప చకితుడై రాణివాసానికి దౌడు తీశాడు. నిమిషంలో ప్రయాణసన్నాహాలు గావించి సముచిత పరివారంతో పాలకీని లేవనెత్తి సాగమని తానుకూడా పొలిమేరవరకూ సాగనంపదలచి సిపాయీలతో ఆమాటా ఈమాటా చెబుతూ నడుస్తున్నాడు.

త్రివిక్రమ భూపతికుమారుడికి పదునాలుగో యేడు. రాచపోకడలన్నిటినీ బట్టిచూస్తే చూపరులకి తండ్రిని తలపింప చేసేలా ఉన్నాడు. తండ్రి వేటకుపోయిననాటి రేయి ముందుముందు తనకు సంక్రమింపబోయే రాజ్యాన్ని ఓసారి నలుమూలలా చూద్దామని, జనవాక్యాలాలిద్దామని ప్రచ్ఛన్న వేషంతో పట్టణంలో సంచరించ డానికి

బయలు దేరాడు. అప్పటికి కోటలో పన్నెండుగంటలుకొట్టి అరగంట కావస్తోంది. వైశ్యులవీధి చివరనుండి రాజవీధికి మళ్లుతున్నాడు యువరాజు. కొంచెం తగ్గుస్థాయిలో ప్రసారమయే బోయీలమూలుగు చెవులకు తాకింది. ఇంత రాత్రివేళ పట్టణంలోంచి పాలకీపై పోయేవారెవరై ఉంటారని ఓసారి నిర్లిప్తతగా అనుకొని ముందుకుసాగి వెళుతున్నాడు. క్షణంలో పాలకీ తన ముందుకు వచ్చేసింది. ముందుగా సాగనంపడానికి పోయే రుక్కప్ప గారు కనబడ్డారు. తరువాత పాలకీనలువైపులా మెరిసే విచ్చుకత్తులు కనుపించాయి. వెనుక సాయుధబలం, కొంతమంది స్త్రీపరివారం, వెండికాగడాల వెలుగులో చూచే లోపల తన్నుదాటి పాలకీముందుకు సాగిపోయింది. రాజలాంఛనాలతోపోయే ఈ పాలకీనిగూర్చి ఏమీ పాలుపోక అశ్వికులలో ఒకణ్ని క్రిందకు త్రోసి రెప్పపాటులో పాలకీకి ఎదురుగా గుర్రాన్ని నిలబెట్టి 'ఆగు' అని ఎదుటి బోయీలను గద్దించి ఉరిమిచూచాడు. మారువేషంలోఉన్న యువరాజును గుర్తింపలేక రాణివాసం కదలివస్తోంది, దారినుండి 'అపసరిల్లు' అని హుంకరించి పలికాడు రుక్కప్ప సామాన్యునిగా భావించి. 'అందుకనే ఆగమంటున్నాను' అన్నాడు నెత్తిమీది తలపాగాతీస్తూ 'యువరాజు. 'యువరాజు' అని ఓసారి పరివారమంతా నోట్లో గొణుక్కున్నారు. రుక్కప్ప తెల్లబోయాడు. ఎవరి ఆజ్ఞ మన్నించాలో తెలియక మెట్టు కర్రల మీద నిలబెట్టి ఉంచారు పాలకీని బోయీలు. వెండి కాగడాలవాళ్లు యువరాజుకి ఇరుపార్శ్వములా వచ్చి నిలబడ్డారు. క్షణంలో ఎవరివాహనాల మీంచి వారు దిగిపోయి బరాబరులయి పోయారు యువరాజుకి. యువరాజు వచ్చీరాని మీసాన్ని ఓసారి సవరించి 'రుక్కప్పగారూ! ఇంత రాత్రివేళ ఎవరి అనుమతితో పొలిమేర దాట తలచారు' అన్నాడు. తనకువచ్చిన భూపతి ఫరమానా నివేదించాడు రుక్కప్ప యువరాజుకి. అడుగు ఎదరికి కదపడానికి వీల్లేదన్నాడు యువరాజు. మీ తండ్రి ఆజ్ఞ మీరడానికి ఎవరితరము అన్నాడు రుక్కప్ప. నాకొక్కడికే ఉంది ఆసాహసం అన్నాడు యువరాజు. 'ఆసాహసానికిది సమయం కా'దన్నాడు రుక్కప్ప. 'రుక్కప్పగారూ!' అనే అక్షరాలు ఉచ్చరించే లోపల ఒరనుండి కత్తిదూసి 'అధికప్రసగం కట్టిపెట్టండి' అని కత్తిమొన రాజప్రాసాదం వైపు చాచి 'పాలకీ ప్రాసాదానికి తిప్పండి' అని బోయీలను గద్దించాడు యువరాజు. బోయీలు బుజాలు మార్చుకొని తిరగ బోతోంటే 'తొందర పడకండి బోయీలు' అన్నాడు రుక్కప్ప. కోపం ఆగలేదు యువరాజుకి. ఒక్కఅదటులో గుర్రంమీంచి ఉరికి అడుగు ముందుకి పడిందంటే కపాలాలు భూమిమీద దొర్లి పోతాయి, అని ఇంకా పూర్తిగా ఉచ్చరించాడో లేదో దంతపు పాలకీ తలుపులు కిర్రుమని తెరచుకొన్నాయి. విచ్చుకత్తులు కిందకి వాలి పోయాయి. పాలకీ

లోంచి "బాబూ!" అని సంబోధన వినబడింది యువరాజుకి. అడుగు వెనుకను వేసి తీవ్రం తగ్గించుకొని 'మాతా! నమస్కారం, ముందు అంతఃపురానికి దయ చేయండి; అక్కడ మాటాడుకొందాం, కులస్త్రీ రాచబాటలో మాట్లాడడం అనుచితం' అన్నాడు కుమారుడు.
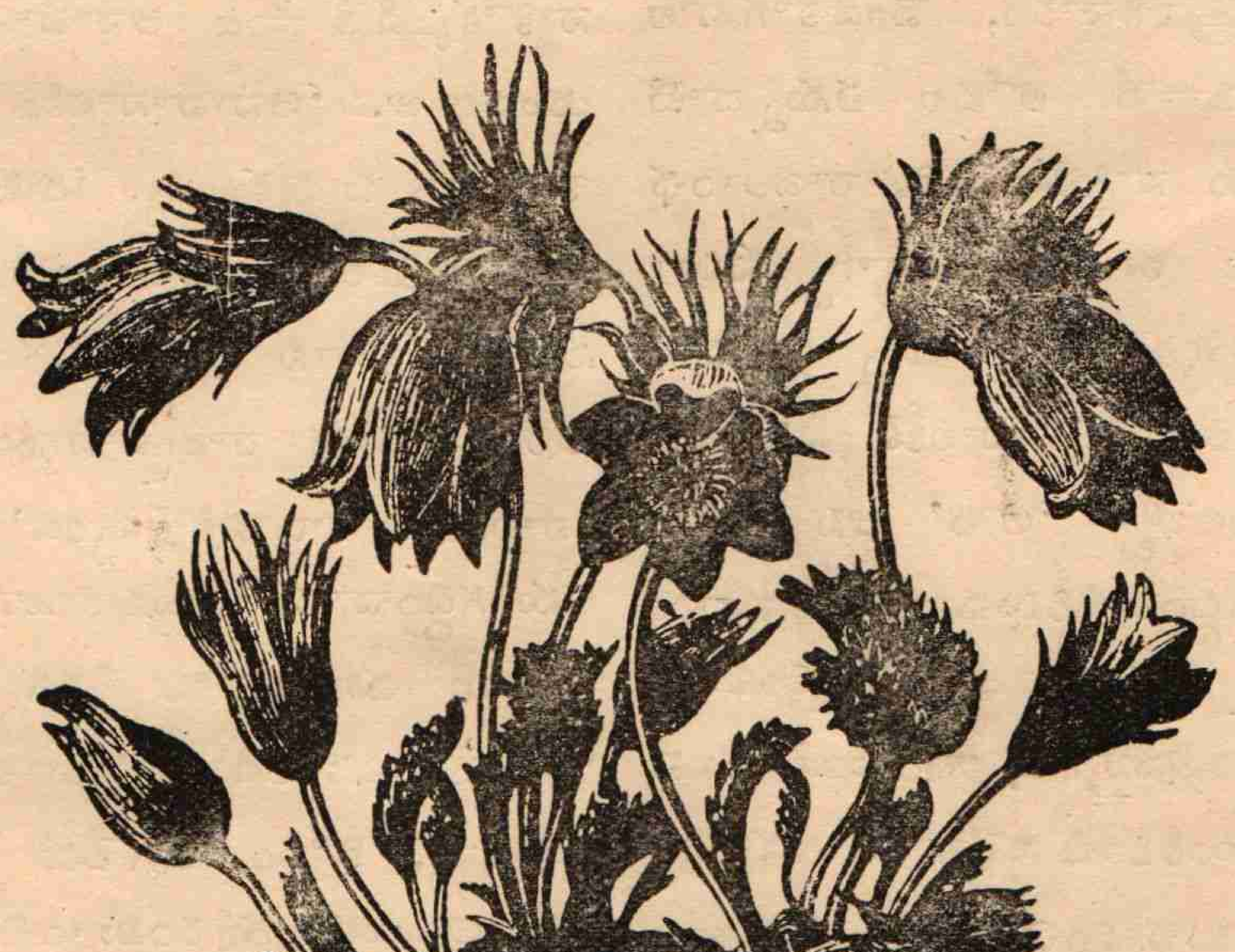
'బాబూ! కుర్రవాడవు; నీపితృపాదులు నాయెడబాటు సహించడం ఇదే ప్రథమ పర్యాయం...'అని యేదో ఇంకా చెప్పబోతోంది రాణి. యువరాజు రుక్కప్పకేసి తిరిగి రెండుసార్లు మాటల మధ్యలో కత్తి ఝుళిపిస్తూ "నాతల్లి వేశ్యకాదు ఎక్కడికి రమ్మంటే అక్కడికి వెళ్లడానికి, అవసరమయితే ప్రభువుల్ని అంతఃపురానికి దయచేయమనండి" అని ఒక ఆశ్వికుణ్ని పిలిచి "బాణాలమొనకమీద ప్రభువుగారితో ఈ వార్త విన్నవించు" అని ఆజ్ఞాపించి గిరుక్కునతిరిగి గుర్రంఎక్కి వెనకాలే పాలకీని తనవెంట సాగిరమ్మని హుంకరింపుతో ఉరిమి చూచాడు యువరాజు.